

آزادی اقتصادی در ایران

(خلاصه ای از گزارش فوریه ۲۰۱۷ بنیاد هریتیج)

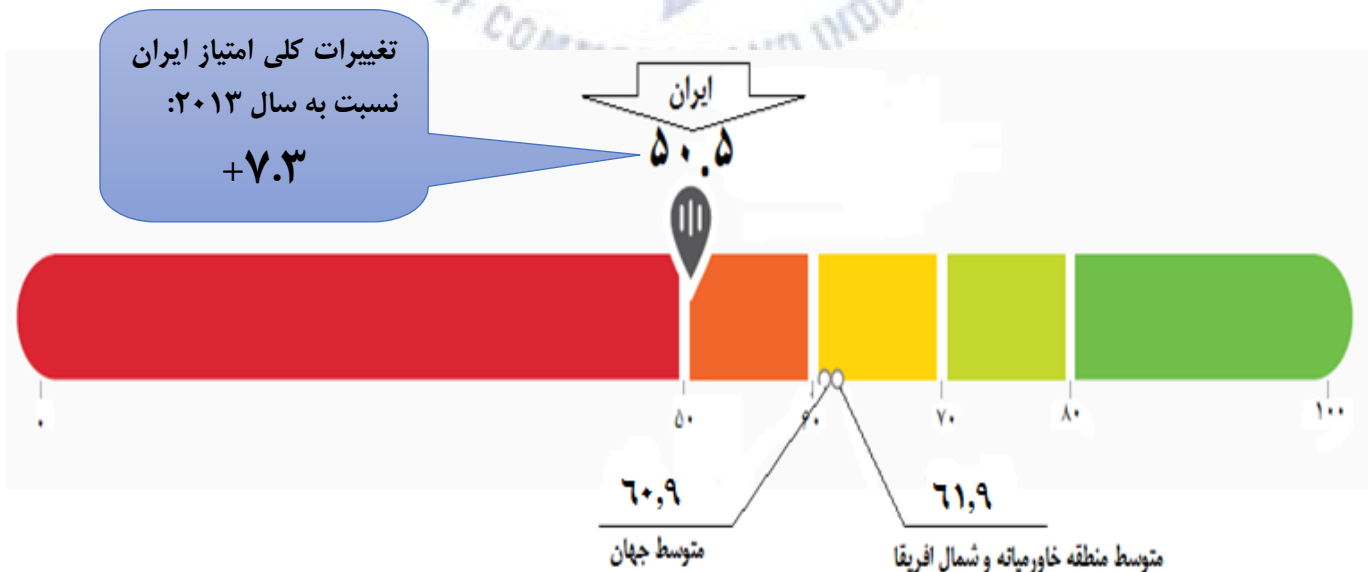
ضعف های نهادی و دولت مداخله گر ایران همچنان مانع توسعه اقتصادی وسیع تر می شود. بخش عمده ای از درآمدهای دولت از طریق بخش نفت تامین می گردد. دولت مالک شرکت های بزرگی است و به طور مستقیم آنها را اداره می کند و به طور غیرمستقیم تعداد زیادی از شرکت های وابسته به نیروهای امنیتی را تحت کنترل قرار داده است.

بخش خصوصی عمدتاً به دلیل محیط تنظیم گری (رگولاتوری) محدود، ناکارآمدی دولت و سوء مدیریت، مورد کم توجهی قرار می گیرد. تلاش های معناداری به منظور بهبود محیط کسب و کار و برای حفظ وضع موجود انجام نشده است. فضای سرکوب گرایانه نیز مانع نوآوری می شود.

ایران

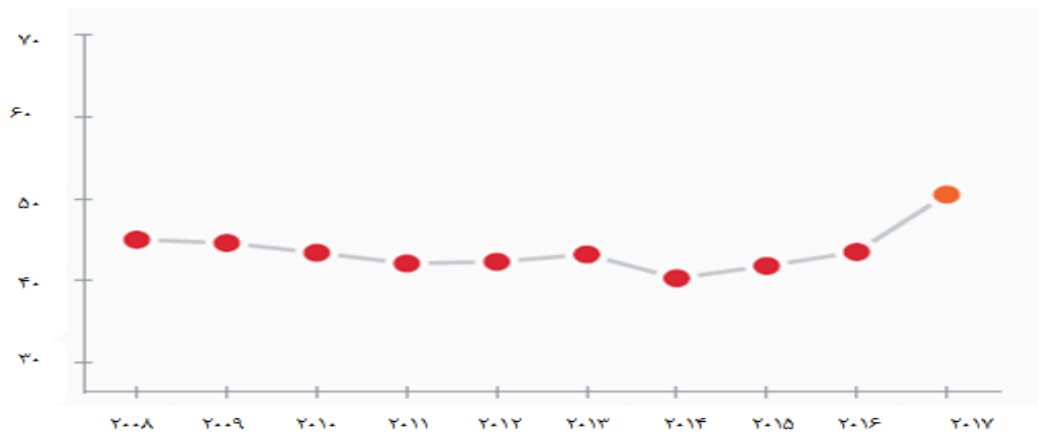
رتبه منطقه ای	رتبه جهانی
۱۳	۱۵۵
وضعیت: عمدتاً غیرآزاد	

امتیاز آزادی اقتصادی ایران

روند امتیاز شاخص آزادی اقتصادی ایران

ایران به لحاظ میزان ذخایر گاز طبیعی، دومین کشور جهان و از نظر ذخایر نفت خام، چهارمین کشور جهان است. انتظار می رود کاهش تحریم ها و پیوستن مجدد به اقتصاد بین المللی -در نتیجه توافق هسته ای ژوئای ۲۰۱۵ - سرمایه- گذاری خارجی را تقویت کند و موجب افزایش تجارت شود.

زیر شاخص حاکمیت قانون

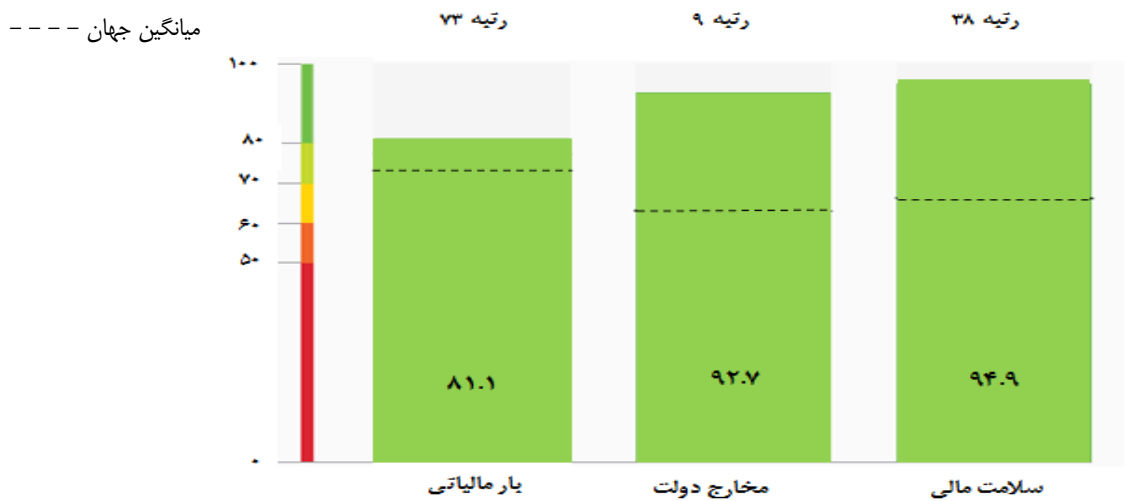

فساد در کشور ایران فراگیر است. معافیت های مالیاتی برای برخی از حوزه های اقتصادی، کیفیت نامناسب سیستم قضایی و برسمیت نشناختن حقوق مالکیت از جمله مواردی است که باعث کاهش امتیاز ایران در این زیر شاخص و شکاف معنادار آن با میانگین منطقه شده است.

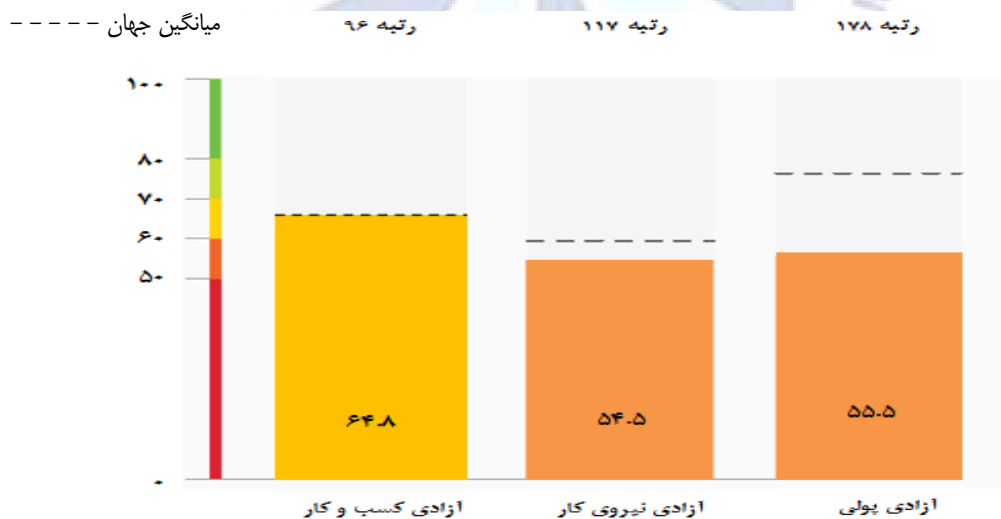
معاونت بررسی های اقتصادی

زیر شاخص اندازه دولت

بالاترین نرخ مالیات بر درآمد اشخاص ۳۵ درصد و بالاترین نرخ مالیات بر شرکتها، ۲۵ درصد است. کلیه نقل و انتقالات منوط به یک مالیات استاندارد بوده و کل بار مالیاتی معادل ۶.۴ درصد از مجموع تولید ناخالص داخلی است. مخارج دولت از درآمدهای مالیاتی و نفت طی سه سال گذشته، برابر ۱۵.۵ درصد از GDP و کسری بودجه به طور متوسط معادل ۱.۷ درصد از GDP برآورد شده است. بدهی عمومی کشور نیز برابر ۱۷.۱ درصد از GDP است. با توجه به این موارد بهترین رتبه های ایران مربوط به این زیر شاخص است و امتیازهای مربوط از میانگین جهان هم بالاتر است.

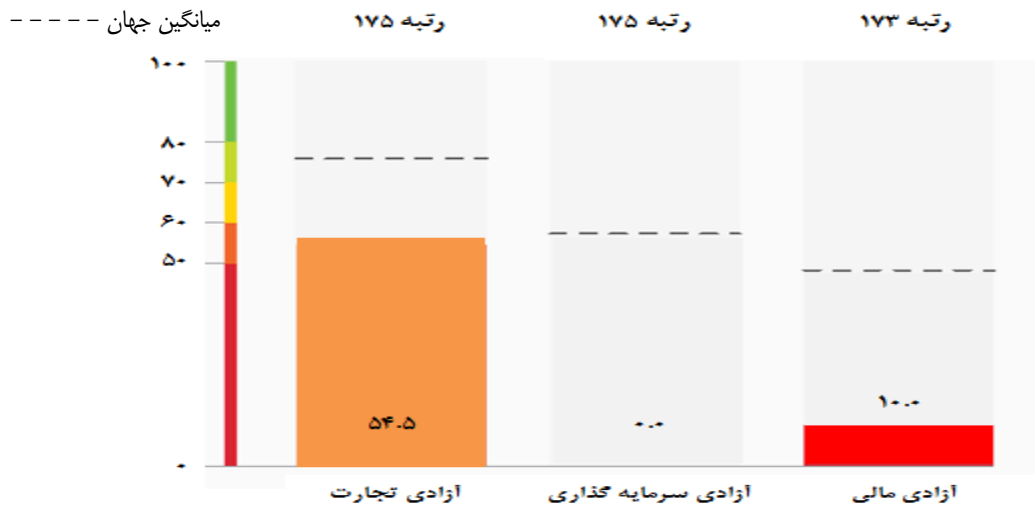
زیر شاخص کارایی تنظیم گری (رگولاتوری)

محیط رگولاتوری بازدارنده که توسط فرایند برنامه ریزی اقتصادی دولت و بوروکراسی بیش از حد تشدید شده، همچنان مانعی برای سرمایه گذاری بخش خصوصی و تولید محسوب می شود. مقررات کار محدودکننده هستند و بازار کار همچنان راکد باقی مانده است. کنترل های قیمتی و یارانه هایی که مربوط به سال های اوایل انقلاب اسلامی هستند، طی سال های اخیر با کاهش همراه بوده اند.

زیر شاخص باز بودن بازار

موضوع تجارت، عامل نسبتاً مهمی در اقتصاد ایران به شمار می‌رود. مجموع ارزش صادرات و واردات معادل ۴۳ درصد تولید ناخالص داخلی کشور است. متوسط نرخ موثر تعرفه، ۱۵.۲ درصد است. تحریم‌های بین‌المللی و موانع داخلی، سرمایه‌گذاری خارجی را محدود می‌کند. نظارت‌های سختگیرانه دولت، دسترسی به تامین مالی را برای کسب و کارها محدود کرده است. بانک‌های تجاری دولتی و موسسات مالی تخصصی، بخش عمده ای از دارایی‌های بخش بانکی را تشکیل می‌دهند.

در مقایسه با میانگین جهانی، وضعیت زیر شاخص های حاکمیت قانون و باز بودن بازار در ایران وضعیت مناسبی را ندارد.

امتیاز کلی: ۵۰.۵

رتبه جهانی: ۱۵۵

حاکمیت قانون		اندازه دولت	
حقوق مالکیت معنوی	۳۲.۴ ↑	مخارج دولت	۹۲.۷ ↓
یکپارچگی دولت	۲۹.۶ ↑	بار مالیاتی	۸۱.۱ ↓
کارایی سیستم قضایی	۳۶.۰ =	سلامت مالی	۹۴.۹ =
کارایی تنظیم‌گری		باز بودن بازار	
آزادی کسب و کار	۶۴.۸ ↑	آزادی تجارت	۵۴.۵ ↓
آزادی بازار کار	۵۴.۵ ↑	آزادی سرمایه‌گذاری	۰.۰ =
آزادی بازار پول	۵۵.۵ ↑	آزادی مالی	۱۰.۰ =